

star. Ni se odkril, ni se pokrižal, dragi, izustil je kletev, grdo kletev. In je šel dalje... Mene pa je ranila kletev v dno srca... huda je bila moja bol... deček, in ti si me utolažil... ob tvojih solzah mi je ovenela žalost... in si se čudil... vsak cvet, ki je usahnil, mi je blažil bolečino... ker vsak cvet je vzklik iz mojih solz, iz moje srčne krvi. Hvala ti, dragi moj!

In Jezus se nagne do njegovega čela in dahne nanj poljub; nato se vzravna, v očeh mu ugasne čudni dobri lesk, ki se je tako živo utrinjal iz njih, ko je govoril.

In je vse tiho. Le veter veje od gora. Kot iz sanj se vzdrami Jožko... in kot da ga spremlja lep spomin, hodi tiho proti domu.

In že se prižigajo zvezde, v večerne vrtove stopa noč.

Paule Kveder:

Pomlad v gorah.

Pomlad vsi ljubimo. Polna rož je in mehkega petja, polna popja in zelenja, vsa prepojena s toplimi sapami in soncem, zato ljubimo njen prihod.

In pomlad v gorah? Kakšna je? Tudi lepa, žal, le za one, ki jo morejo v gorah okusiti... Tam sicer ni takšna kot v dolinah, polna je snega in ledu in različnih nevarnosti... Ko zagospoduje pomlad v gorah, jih ne okraši z raznobarnim cvetjem kot doline, pač pa jim podari mnogo lepote, ki so marsikdaj zelo zahrbtne, hudobne... Kdo med vami je že doživel visoko na planinah pomladne lepote? Ste že čuli, kako mogočno zapoje plazovi, ko zagrme po strmih skalnih stenah v temna brezna? In ste li čuli šepetanje gorskih potokov in drvenje hudournikov, ko zdvijajo v globoka dna?

Pomlad v gorah utegne biti zlobna, kot je bila pri nas lani pod Storžičem, ko je pod njenim plazom za vedno umolknilo devet mladih življenj... Poglejmo te pomladanske nevarnosti.

1. Plazovi: Plaz imenujemo veliko množino snega, ki zdrsne s svojega ležišča in strmoglavi v nižine. Ko namreč zapade sneg, obleži tudi v skalnih špranjah in strmih stenah. In kakor zgrmi sneg doma s streh, prav tako zapuste sčasoma snežene plasti te strmine in se vsujejo niže. Zakaj?

Sončni žarki tope sneg, ki se omehča (ojuži!) in zaradi teže zapusti svoje ležišče.

Živali, ptice lahko povzročijo zdrsenje snega. Pri hoji ali vzpenjanju (n. pr. divje koze!) se namreč izpod nog vsipajo kepice, ki se trkljajo po sneženi strmini, se lepijo s snegom v zmerom večjo kepo, v plast, ki drvi niže in niže... Podobno povzroči

človek (smučar) s svojo neprevidnostjo. Kako? Poizkusite doma na kupu moka ali peska odrezati (sl. 1.) del strmine, ki jo tvori moka ali pesek — pa boste videli, da se moka nad prerezom vsuje... Prav isto je s snegom (gl. sl. 2.) v strmini, če nizko v nji zasekamo s stopinjami ali zarežemo sneg s smučmi. Takrat namreč odvzamemo gornji (višji) plasti trdno podlago in zaradi snežne teže, ki spodaj nima več trdne podlage — naslona, bo plast zdrknila niže.

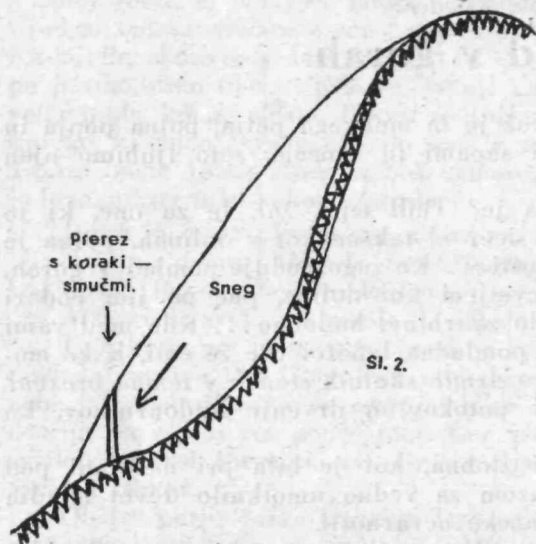
Sl. 1.

Torej se moramo skrbno čuvati plazov, da nas ne podsujejo. Razločujemo suhe in mokre plazove. Oboji so nevarni. Mokri te kar zabi-jejo pódse (zlomijo lahko posamezne ude, poškodujejo kak telesni del ali celo ubijejo!), suhi pa te isto kot mokri zaduše.

Kako se torej čuvajmo nesreč?

Predvsem ne bomo hodili v take kraje, kjer je nevarnost, da bodo polzeli plazovi. Če pa je nujno, da gremo mimo takih mest, pojdimo zgodaj zjutraj, preden prične sonce tajati sneg. Hodimo počasi in previdno! Najboljše je, da gremo mimo plazovitih krajev tedaj, ko je plaz že zdrknil in se ga nam ni treba več bati. Če je le mogoče, se pa plazovom daleč ognimo.

Če pa moraš čez plaz na drugo stran, je treba pa res zvrhano mero pazljivosti in previdnosti. Da ne bomo prerezali (zarežali) snega,

bomo prešli plaz v njegovem vrhu! Izogibajmo se, da bi plaz prečkali v njegovi sredini! Če pa le ni druge pomoči, ga preidimo takole: Sam ne pojdi nikoli v gore, ampak vedno le s tovarišem (pozimi vsaj 3!). Preden stopiš v plaz, se dogovori s tovariši, kako pojedete čezenj. Ne vsi hkrati niti takoj drug za drugim, ampak vzemite medsebojno razdaljo, n. pr. 25 m! Toliko naj bi bila namreč dolga vaša vrstica, ki jo nosite pozimi vedno s seboj, da jo privežete za pas in pustite, da se vleče za vami. Ta vrstica je rdeča in nalašč za plazove narejena. Na vsakem metru ima vozle. Vzemimo n. pr.: zasul te je

plaz. Po rdeči vrstici, ki si jo imel za pasom, te bomo lažje našli in po vozlih bomo lahko računali, koliko vstran ali v globino si zasul.

Torej eden od vas bo šel prvi v plaz. Ko se bo oddaljil kakih 25 m, pojdi za njim drugi. Prvi naj počaka, da ga drugi dohiti, šele nato naj nadaljujeta prehod. Drugi pazi na gibanje prvega. Hodite počasi!!

2. Snežna slepota, ki nastane zaradi močnega sonca in odseva žarkov od snega. Varovali se je bomo z očali (barvanimi!). Če teh nimamo, si zarezimo v papir, lepenko, pločvino dve zarezni in skozi glejmo, ali pa si napravimo masko z ozko zarezo, ali pa namažimo ves obraz s sajami!

3. Padanje kamenja je navadno posledica plazov, ki s svojim padanjem rušijo tudi kamenje, ali pa posledica v razpokah zmrzle vode, ki zaradi razširjenja prostornine razganja okolico. Kadar pada kamenje, stoj in se zakrij za skale.

Planine, ki so najlepši okras naše slovenske zemlje, so spomladi najlepše. Samo pameti in previdnosti je treba, ko jih hodimo obiskovat (da ne razgotovimo dobrih vil, ki gospodujejo v njih).